

УДК 329.7 ОУН(477.83)“1941/1944”

*Михайло РОМАНЮК***РОЗБУДОВА ОУНІВСЬКОГО ПІДПІЛЛЯ ЗОЛОЧІВСЬКОЇ
ОКРУГИ В ПЕРІОД НІМЕЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ**

Проаналізовано державотворчі процеси на теренах Золочівської округи влітку 1941 р., їх перебіг та основні наслідки. Розкрито особливості розбудови націоналістичного підпілля на Золочівщині у період німецької окупації, структуру ОУН в регіоні. Особливу увагу звернуто на функціонування окремих референтур теренових провідів ОУН: СБ, господарчої, жіночої та Юнацтва.

Ключові слова: ОУН, Золочівська округа ОУН, націоналістичне підпілля, провід ОУН, референтура, німецька окупація.

Початок німецько-радянської війни спонукав ОУН до активізації своєї діяльності. Члени організації вийшли з підпілля та розгорнули активну державотворчу роботу. Відповідно до планів ОУН, у найбільших осередках націоналістичного життя створено повстанські загони, завданням яких – охорона місцевого населення під час проходження через даний терен лінії фронту, захоплення адміністративних органів радянської окупаційної влади, визволення з тюрем в'язнів, здобуття зброї тощо.

Відомо, зокрема, про створення такого повстанського відділу у с. Підгірці Бродівського району під командуванням місцевих провідників ОУН Григорія Котельницького – “Старого” та Мирона Червінського. На його рахунок роззброєння групи червоноармійців чисельністю 20–30 осіб, ліквідація радянського офіцера, накопичення значної кількості зброї тощо. Згодом цей відділ реорганізовано у станицю української міліції, яка проіснувала до початку німецьких репресій проти націоналістів¹.

Загін чисельністю близько чотири під командуванням Григорія Макара – “Богуна” оперував у Буському районі. Його силами було роззброєно півсотні червоноармійців, які відступали в напрямку траси Львів–Київ².

У тодішньому Олеському районі повстанські відділи діяли в околиці Переволочна, Брахівки, Цикова, Олеська. В ніч з 23 на 24 червня 1941 р. вони спробували звільнити в'язнів із Золочівського замку, однак сил для бою з охороною виявилось замало, і вони були змушені відступити³. А вже в ніч з 26 на 27 червня 1941 р. їм вдалося опанувати райцентр Олесько⁴.

¹ Архів управління Служби безпеки України у Львівській області (далі – Архів УСБУ ЛО). – Спр. П-25955. – Арк. 15, 18, 22, 31.

² *Савчин І.* Буськ у вирі століть / І. Савчин. – Львів: “Львівські новини”, 1996. – С. 117, 119.

³ Українське державотворення. Акт 30 червня 1941 р.: зб. док. і матер. / [упоряд. О. Дзюбан; заг. ред.: Я. Дашкевич і В. Куц]. – Львів; Київ: Літературна агенція “Піраміда”, 2001. – С. 89.

⁴ *Карпій М.* Дорога на Схід України за її волю / М. Карпій. – Торонто; Тернопіль: Лілея, 2004. – С. 23–24.

Активність повстанських загонів на теренах Золочівської округи була зумовлена тим, що у той час її територія стала осередком всього націоналістичного життя в Україні. Тривалий час, впродовж першої більшовицької та початку німецької окупації, у с. Волуйки Буського району знаходився своєрідний штаб на чолі з членом крайового проводу ОУН Романом Кравчуком – “Степовим”. Там же дислокувався окружний провід, яким на той час керував Осип Безпалько – “Задорожний”⁵.

Особливо активізувалася робота після проголошення Акту відновлення Української держави у Львові 30 червня 1941 р. Впродовж липня–серпня 1941 р. у населених пунктах краю відбувалися масові святкові заходи, пов’язані з відновленням держави та налагодженням сітки української адміністрації.

6 липня 1941 р. у Бродях свято проголошення Акту відновлення Української держави відбулося на майдані “Липки”, що на Старих Бродях за участі багатотисячної юрби міщан та жителів навколишніх сіл⁶. Того ж дня подібна маніфестація відбулася у Золочеві⁷.

27 липня свято державності відбулося у Підкамені, в якому взяло участь близько 10 тис. осіб з цілого району. Захід закінчився парадом: 9 509 піших, 120 кінотників та 30 велосипедистів⁸.

Піком таких урочистих заходів стала маніфестація на Білій горі біля Підлисся, традиційному місці проведення українських здвигів, яка відбувалася 24 серпня 1941 р. за участі 30 тис. осіб з цілої Золочівської округи та суміжних територій⁹. Безпосередню участь у цьому заході взяли Іван Клімів – “Легенда”, Петро Мірчук, член окружного проводу ОУН Осип Галиш та ін.¹⁰.

Подібно розвивалася ситуація і по селах Золочівщини, в яких озброєні підпільники перебирали владу до своїх рук, вивішуючи скрізь синьо-жовті прапори. Здебільшого це відбувалося відразу ж після відступу радянських військ. Так, у с. Переволочно Буського р-ну така подія сталася через два дні після приходу німців. Свято проголошення відновлення Української держави тут організували члени ОУН Григорій Логін та Тимофій Мисак. Наступного дня місцеві націоналісти Юрій Логін та Григорій Левків сформували озброєний загін, з яким вирушили у

⁵ Протокол допроса обв[иняемой] Турченяк Галины Андреевны от 15 июня 1948 года // Архів УСБУ ЛО. – Спр. П-25065. – Т. 1. – Арк. 88.

⁶ Яремчук В. Броди, 1938–1941 роки / В. Яремчук // Брідщина – край на межі Галичини й Волині. – Броди: Бродівський історико-краєзнавчий музей, 2010. – Вип. 3: матеріали четвертої краєзнавчої конференції присвяченої Дню пам’яток історії та культури. – С. 58; *Левицька-Загоруйко М.* “Ганна”. У кожного своя доля... (спогади учасниці бойових дій Української Повстанської Армії) / М. Левицька-Загоруйко “Ганна”. – Новий Розділ, 1994. – С. 238.

⁷ Золочівщина: її минуле і сучасне / [упоряд. В. Болюбаш]. – Нью-Йорк; Торонто; Канберра, 1982. – С. 540; Золочівщина: минуле і сучасне / [упоряд. М. Дубас]. – Львів: В-во “Мс”, 2006. – С. 309.

⁸ Звіт з районного свята проголошення самостійності // Центральний державний архів вищих органів влади України (далі – ЦДАВО України). – Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 15. – Арк. 26; Літопис УПА. Нова серія. – Київ; Торонто, 2014. – Т. 24: Золочівська округа ОУН: Організаційні документи. 1941–1952 / [упоряд. М. Романюк]. – С. 46.

⁹ Свято на Білій Горі // Галузевий державний архів Служби безпеки України (далі – ГДА СБУ). – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 24. – Арк. 32.

¹⁰ ЦДАВО України. – Ф. 3838. – Оп. 1. – Спр. 95. – Арк. 131–132.

райцентр Олесько, де мали забезпечити перебирання українцями влади, однак там були німецькі окупанти¹¹.

Про перебіг подій цього періоду в с. Русилів Буського району свідчив у своїх зізнаннях Микола Андрущак – “Верлан”: “Другого дня відбулося в селі проголошення Самостійности України. На проголошенню промовляв Пелешук Степан, який вернув з тюрми. По промові відспівали Ще не вмерла Україна. Люди з радості тишилися і плакали. По закінченні деякі селяни, а головню Лапка Петро, викрикували на місцевих працівників с[ільської] ради і колгоспу що це комуністи. Я побоявся і більше на село не виходив, бо другого дня німці розстріляли голову с[ільської] ради Колача Павла”¹².

Паралельно із святковими заходами у населених пунктах краю створювалася українська адміністрація, яка підпорядковувалася уряду Ярослава Стецька. У Золочеві, як в окружному осередку, а також в райцентрах Броди, Красне, Олесько, Підкамінь, Заболотці творилися державні установи, які перебирали на себе функції місцевої влади. Наприклад, у Бродах було створено революційний комітет на чолі із Степаном Орициним та Степаном Буксою¹³, у Красному керівництво районом перебрали на себе Осип Галиш та Іван Букеда¹⁴, у Підкамені – Ізидор Іздрик¹⁵, в Олеську – Дмитро Мандюк¹⁶.

Українська адміністрація та органи правопорядку (міліція) створювалися у всіх населених пунктах, де вплив мали націоналісти. У джерелах та літературі знаходимо десятки фактів, які це підтверджують. Зокрема, проголошення Акту відновлення Української держави відбувалося у селах Сасів¹⁷, Безброди¹⁸, Козаки, Кругів, Опаки¹⁹, Чішки²⁰, Соколівка²¹, Голосковичі²² та ін.

Про налагодження українського державного життя у населених пунктах Золочівської округи писала тогочасна легальна українська преса: “Село Кол[т]ів. В часі війни зорганізовано народну міліцію. Уладжено святочні збори та поминальне

¹¹ Архів УСБУ ЛО. – Спр. П-30483. – Арк. 145.

¹² Літопис УПА. Нова серія. – Київ; Торонто, 2013. – Т. 23: Золочівська округа ОУН: документи і матеріали референтури СБ. 1944–1951 / Упоряд. М. Романюк. – С. 92.

¹³ Меморандум Український революційний провід району Броди передає на розгляд Красового правління такі справи [і просить] як можливо скоро подати точні на них відповіді і інструкції // Українське державотворення. Акт 30 червня 1941: 36. документів і матеріалів. – Львів; Київ: Літературна агенція “Піраміда”, 2001. – С. 268–271; Літопис УПА. Нова серія. Т. 24: Золочівська округа ОУН... – С. 42–45.

¹⁴ Обіжник ч. 1–41. “До Голов Селянських Рад в Краснянському Районі” // Державний архів Львівської області (далі – ДАЛО). – Ф. Р-87. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 46; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 24: Золочівська округа ОУН... – С. 41–42.

¹⁵ Звіт з районного свята проголошення Самостійности // ЦДАВО України – Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 15. – Арк. 26; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 24: Золочівська округа ОУН... – С. 46.

¹⁶ Карпій М. Дорога на Схід України за її волю... – С. 24.

¹⁷ Без зерна неправди. Спомини отця-декана Володимира Лиска / [упоряд. і текстолог. опрацювання Л. Купчик]. – Львів: Каменяр, 1999. – С. 66.

¹⁸ Якимів П. Що записано в серці. Спогади / П. Якимів. – Львів, 2002. – С. 35.

¹⁹ Літопис УПА. Нова серія. – Т. 24: Золочівська округа ОУН... – С. 47.

²⁰ Мех Н. Чешки... Цішки... Чішки: З історії виникнення і розвитку села Чішки Буського р-ну Львівської обл. / Н. Мех, М. Пастушок. – Львів, 2010. – С. 34.

²¹ Карпій М. Дорога на Схід України за її волю... – С. 26.

²² Надорожняк Я. Село Голосковичі Бродівського району Львівської області. Погляд у минуле. Історичний нарис. Присвячено 500-річчю села / Я. Надорожняк. – Львів, 2007. – С. 29.

Богослуження. ОУН не допустила до винищування села. Село Руда Кол[т]івська. Відбулося проголошення Самостійної Соборної Української держави, вибрано управу села, народню міліцію, яка вибирає оружжя й амуніцію та упорядковує торговельно-господарське майно. В селі є багато поляків, які переховують оружжя та не хочуть його віддати”²³.

Одночасно відбувалися різноманітні старшинські та підстаршинські вишколи членства ОУН, на яких, зокрема, були і вихідці з Золочівщини. Відомо про існування школи військових кадрів “Тигри” у Долинському районі на Івано-Франківщині, старшинських шкіл у Коломиї та Великих Мостах, підстаршинської школи у Поморянах під командуванням О. Карачевського – “Свободи”²⁴. Наприклад, у Поморянах військову підготовку проходив майбутній хорунжий УПА Степан Кузьма – “Джон” із с. Скварява Золочівського р-ну²⁵. Такі вишкільні табори припинили своє існування у середині вересня 1941 р. після масових арештів гестапо курсантів цих шкіл.

Однак період державного будівництва тривав недовго. Вже влітку 1941 р. гітлерівські окупанти розпочали репресії проти націоналістів, які особливо посилювали в середині вересня. Серед заарештованих у Золочівській окрузі були, зокрема, Петро Заброцький – “Сірий” із с. Зозулі, Степан Гулик – “Галайда” із с. Почапи, Степан Кузьма – “Джон”²⁶. Зрештою, серед ув’язнених німцями у той час був чільний діяч ОУН Золочівщини, колишній її окружний провідник Роман Кравчук – “Степовий”²⁷. Лише впродовж одного дня, 15 вересня 1941 р., тільки у м. Львові гестапівці заарештували близько 300 осіб, більшість з яких були членами ОУН²⁸. Загалом у цей час у гітлерівських застінках опинилося майже дві тисячі оунівців²⁹.

Вже в перший місяць німецької окупації від рук гестапівців гинули націоналісти в Золочівській окрузі. Так, 12 липня 1941 р. під с. Брахівка Буського р-ну карателі розстріляли шістьох українських міліціонерів-членів ОУН зі с. Соколівка того ж району: Івана Демчука, Василя Мамчура, Миколу Кулябу, Дмитра Дендюка, Михайла Зробка та Миколу Носана. Тоді ж був розстріляний місцевий селянин Микола Коваль та невідомий єврей³⁰. У тому ж місяці на присілку Руда с. Опаки

²³ Українська пресова служба (Львів). – 1941. – 30 липня; Українське державотворення. Акт 30 червня 1941: зб. документів і матеріалів... – С. 371; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 24: Золочівська округа ОУН... – С. 47.

²⁴ *Патриляк І.* “Встань і борись! Слухай і вір...”: українське націоналістичне підпілля та повстанський рух (1939–1960 рр.): монографія / І. Патриляк. – Львів: Часопис, 2012. – С. 153.

²⁵ Літопис УПА. Нова серія. – Т. 24: Золочівська округа ОУН... – С. 900–901.

²⁶ Там само. – С. 863, 889, 901.

²⁷ Протокол допроса Пришляк Григория Васильевича [...] 12 февраля 1945 года // ГДА СБУ. – Ф. 5. – Спр. 50970. – Т. 1. – Арк. 49; Протокол допроса обв[иняемой] Турченок Галины Андреевны от 15 июня 1948 года // Архив УСБУ ЛО. – Спр. П-25065. – Т. 1. – Арк. 88; *Содоль П.* Українська Повстанча Армія, 1943–49. Довідник / П. Содоль. – Нью-Йорк: Пролог, 1994. – С. 90.

²⁸ Протокол допроса Пришляк Григория Васильевича [...] 12 февраля 1945 года // ГДА СБУ. – Ф. 5. – Спр. 50970. – Т. 1. – Арк. 25.

²⁹ *Патриляк І.* “Перемога або смерть”: український визвольний рух у 1939–1960-х рр. / І. Патриляк. – Львів: Часопис, 2012. – С. 78; Друга світова війна в історичній пам’яті України. (За матеріалами Українського інституту національної пам’яті) / [упоряд.: Л. Герасименко, Р. Пилявець]. – Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2010. – С. 139.

³⁰ Архив УСБУ ЛО. – Спр. П-6612. – Арк. 27; *Зробок П.* Кривавий липень 1941 року / П. Зробок // Соколівка. Нариси про історію села та його жителів з глибин віків до наших днів. – Львів: ЗУКЦ, 2011. – С. 277–279.

Золочівського р-ну німці стратили троє членів української міліції – пропагандистів ОУН, які прибули в населений пункт для проголошення Акту відновлення Української держави – Михайла Балицького, Сухоцького та Дзьобу. Разом з ними жертвами гестапівців стали двоє місцевих жителів³¹.

Репресії німців спонукали керівництво Організації згорнути державотворчу діяльність та змінити тактику для уникнення чи хоча б зменшення втрат. У серпні 1941 р. Михайло Степаняк – “Сергій” та Мирослав Прокоп – “Гармаш” за дорученням Проводу ОУН провели інспекцію керівних осередків Організації в Галичині. Серед відвіданих міст був і Золочів, де відбулася зустріч із окружним провідником Золочівщини “Смоляком”³². Наслідком цієї поїздки стало рішення Проводу ОУН про перехід у глибоке підпілля та підготовку організації до збройної боротьби. Робота була зосереджена за кількома основними напрямками: 1) розбудова організаційної мережі та посилення дисципліни; 2) розгортання військової роботи шляхом організації військового вишколу в низових ланках ОУН; 3) посилення господарської діяльності зі збору продуктів харчування, грошей та іншого майна³³.

Члени ОУН, використовуючи тактику “проникнення”, влаштовувалися на роботу в органи місцевого управління, поліцію, громадські установи та організації, беручи їх під свій контроль. Найперше йдеться про товариство “Січ”, Українське освітнє товариство, кооперативні установи тощо. Чи не найкращою завісою для оунівців у німецький період були осередки УОТ, які мали легальний статус. Під їхньою вивіскою проводилася величезна робота з опанування населених пунктів та розширення організаційної мережі.

Суттєву розбудову організаційної мережі проводили ті члени ОУН, які працювали легально вчителями народних шкіл на теренах округи. Наприклад, у с. Баймаки Буського р-ну цим займався повітовий провідник Юнацтва Брідщини Кирило Якимець – “Бескид”³⁴, у с. Брахівка цього району – Віктор Іздрик³⁵, у с. Шпиколосі Золочівського р-ну – Ярослав Караванський³⁶, а в с. Гавареччина того ж р-ну – Ізидор Іздрик³⁷, у селах Комарівка та Черниця Бродівського р-ну – Олекса Грицай – “Чорний”³⁸ тощо.

У Золочеві оунівці контролювали державну друкарню, де працювали жителі с. Зозулі Йосип Корінкевич, Ярослав Семенко та ін. Це дало можливість підпіллю через неї організувати постачання головної друкарні Проводу ОУН “Прага”, яка розташовувалася неподалік від Мокротина на Жовківщині. Адже через легальну установу набагато легше було дістати потрібні витратні матеріали. Зрештою, як згадував Володимир Макар, це робилося ще й для того, “щоб у випадку «всипи»

³¹ Літопис УПА. Нова серія. – Т. 24: Золочівська округа ОУН... – С. 860, 917.

³² Протокол допроса обвиняемого Ст[е]паняка Михаила Дмитриевича от 25 августа 1944 года // ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 372. – Т. 1. – Арк. 29.

³³ Протокол допроса Пришляк Григория Васильевича [...] 12 февраля 1945 года // ДА СБУ. – Ф. 5. – Спр. 50970. – Т. 1. – Арк. 27.

³⁴ Протокол допроса 12 марта 1947 г. [...] Стефанюк Ивана Александровича // ГДА СБУ. – Ф. 65 (Львівська частина). – Спр. 21357 (Яма). – Т. 5. – Арк. 48.

³⁵ Дубас Б. Кров у дністровських водах. Спогади Богдана Дубаса, ветерана Другої світової війни, комбатанта Української повстанської армії про його життя, героїчну боротьбу в ОУН–УПА / Б. Дубас // Машинопис зберігається у приватному архіві Михайла Романюка у Львові.

³⁶ Архів Центру досліджень визвольного руху (у стадії опрацювання).

³⁷ Архів УСБУ ЛО. – Спр. П-24596. – Арк. 54–55.

³⁸ Там само. – Спр. П-24347. – Арк. 15–21.

відвернути увагу навіть від району, в якому працювала наша друкарня «Прага»»³⁹. У 1943 р. члени ОУН спільно з директором друкарні Петром Малиновським організували викрадення зі Золочева для потреб підпілля кількох друкарських верстатів, а відтак і самі перейшли на нелегальне становище та працювали у технічному звені, займаючись копіюванням націоналістичних видань⁴⁰.

За дорученням окружного проводу ОУН, у повітових містечках регіону націоналісти засновували приватні підприємства, і, найперше, різного типу крамниці (книжкові, галантерейних виробів, біжутерії), які були конспіративними квартирами та пунктами зв'язку. Так, у Золочеві референт СБ окружного проводу Богдан Квас – «Блакитний» утримував книжковий магазин⁴¹, Йосип Оленчак – «Дубовий» – магазин галантерейних виробів⁴², в організаційній крамниці працював також Степан Гаврас – «Тордій»⁴³. В Олеську під контролем ОУН перебувала чайна, де працював військовий референт окружного проводу Михайло Гачкевич – «Карий»⁴⁴.

Для реалізації планів Проводу ОУН на Сході України місцевий провід ОУН вже влітку–восени 1941 р. скерував до складу похідних груп своїх досвідчених членів, серед яких, зокрема, були Василь Ільків із Хватова⁴⁵, Йосафат Вірлік з Гологорів⁴⁶, Михайло Лех із Соколівки, Маркіян Таланчук із Олеська⁴⁷, Степан Савчук із Кутів⁴⁸ та ін. Восени 1941 р. для роботи в підпіллі ОУН на Кіровоградщині вирушив й окружний провідник ОУН Золочівщини Осип Безпалько⁴⁹.

Розуміючи значення опанування східноукраїнського середовища, Провід ОУН дедалі більше уваги приділяв питанню підбору кадрів для роботи на Сході. Для цього при районних проводах ОУН навіть проводили спеціальні вишколи з підготовки керівних кадрів. Наприклад, у 1941 р. в містечку Олесько такі курси пройшли четверо членів ОУН, серед яких був Теодор Таланчук – «Хміль». Відтак вони були скеровані у Львів в розпорядження крайового провідника ОУН Івана Климівка – «Легенди», де отримали документи, літературу та були скеровані для

³⁹ Подолянко Б. Підпільна друкарня ОУН «Прага» / Б. Подолянко // Макар Володимир. Спомини та роздуми. Збір. творів у 4 т. – Торонто; Київ, 2001. – Т. 3: Бойові друзі, кн. 2. – С. 99.

⁴⁰ Архів УСБУ ЛО. – Спр. П-11755. – Арк. 18–18 зв.

⁴¹ Протокол допроса 2-го мая 1949 года [...] Пиндыка Михаила Алексеевича // ГДА СБУ. – Ф. 65 (Львівська частина). – Спр. 21357 (Яма). – Т. 3. – Арк. 48.

⁴² Літопис УПА. Нова серія. – Т. 24: Золочівська округа ОУН... – С. 865.

⁴³ Там само. – С. 892.

⁴⁴ Загоруйко Р. Повернення зі справжнього пекла. Спогади-мемуари учасника національно-визвольних змагань ОУН та УПА (Організації Українських Націоналістів та Української Повстанської Армії) / Р. Загоруйко. – 2-ге вид., доп. – Новий Розділ, 2004. – С. 105.

⁴⁵ Протокол допроса [Таланчук Теодора Даниловича от 12 февраля 1944 г.] // ГДА СБУ. – Ф. 5. – Спр. 57699. – Арк. 243–246; Оглядова довідка зі справи Таланчука Теодора Даниловича // ОУН–УПА на Сумщині. – Б.м.в., 2009. – Т. 2 / [автор-упоряд. Г. Іванущенко]. – С. 144–146.

⁴⁶ Криль Ф. Трагічна доля родини Вірликів / Ф. Криль // Високий замок плюс Золочівщина. – 2003. – 6 березня; Золочівщина: минуле і сучасне... – С. 362.

⁴⁷ Дубас Б. Кров у дністровських водах...; Стирська М. Боротьба соколівчан за волю України / М. Стирська // Соколівка. Нариси про історію села та його жителів з глибин віків до наших днів. – Львів: ЗУКЦ, 2011. – С. 312.

⁴⁸ Карпій М. Дорога на Схід України за її волю... – С. 15.

⁴⁹ Протокол допроса обвиняемой Турченяк Галины Андреевны [от 28 апреля 1948 года] // Архів УСБУ ЛО. – Спр. П-25065. – Т. 1. – Арк. 17.

роботи на СУЗ. Зокрема, Т. Таланчук був направлений на Сумщину і брав участь у створенні Конотопського окружного поводу ОУН⁵⁰.

У подальші роки сітка ОУН Золочівської округи продовжувала кадровими силами підсилювати похідні групи ОУН, які займалися розбудовою організаційних структур у Східній Україні. У серпні 1942р. до Києва відбув чільний діяч ОУН Золочівщини Олекса Дубас – “Богун”, але у жовтні цього ж року він через хворобу був змушений повернутися у рідні сторони⁵¹. У листопаді 1942 р. у Житомир відійшов колишній керівник Олеського районного проводу ОУН Микола Карпій – “Гнат”, який працював там до арешту гестапо у квітні 1943 р.⁵². На Кіровоградщині в ОУН працював Павло Яцків – “Павлюк” з Олеська⁵³.

Завдяки плановій організаційній роботі окружного проводу в період німецької окупації тут було вдосталь добре підготовлених кадрів. Тому рішенням Проводу ОУН у 1942–1944 рр. практикувалося перекидання членів ОУН із Золочівщини на чільні пости в Організації у тодішню Станіславівську область. Так, влітку 1942 р. на посаду організаційного референта Самбірського окружного проводу ОУН був перекинутий Богдан Кузьма – “Борис” зі с. Хватів Буського району, який згодом очолив цю структурну одиницю. У березні 1944 р. в цю ж округу на посаду коменданта окружної боївки охорони був переведений Степан Бутинський – “Оріх” з смт. Підкамінь Бродівського р-ну, який згодом займався організацією охорони Великого Збору УГВР⁵⁴. У цей же час з м. Бродів у цю округу був стягнутий інтендант “Павло” з дружиною⁵⁵.

У 1942 р. головними напрямками в роботі ОУН на окупованій німцями території були: 1) посилення господарської діяльності шляхом збору продуктів, грошей та іншого майна; 2) розгортання воєнної роботи через організацію військових вишколів у низових ланках ОУН; 3) боротьба за зміцнення внутрішньо-організаційної дисципліни; 4) політичне виховання учасників ОУН внаслідок вивчення історії України, біографій націоналістичних лідерів, опрацювання виданої літератури⁵⁶.

Розгортанню націоналістичної роботи у 1942 р. сприяла та обставина, що тимчасово послабшали репресивні заходи німців, основні сили яких були зосереджені на Сході, де велися вдалі наступальні операції. З огляду на цю хитку “тишину” і аби не спровокувати нових репресій, Провід ОУН у кінці 1941 р. – на початку 1942 р. навіть видав спеціальне розпорядження, яким заборонено застосовувати

⁵⁰ Протокол допроса [...] Таланчук Теодор Данилович [от 12 февраля 1944 г.] // ГДА СБУ. – Ф. 5. – Спр. 57699. – Арк. 243–246; Оглядова довідка зі справи Таланчука Теодора Даниловича // ОУН–УПА на Сумщині. – Т. 2. – С. 144–146.

⁵¹ Карпій М. Дорога на Схід України за її волю. – Торонто; Тернопіль, 2004. – С. 28.

⁵² Там само – С. 28, 52.

⁵³ Оперативная сводка Н[оме]р 322. О результатах борьбы с оуновским бандитизмом на территории Львовской области за 18 ноября 1946 года // ГДА СБУ. – Ф. 2. – Оп. 31 (1960). – Спр. 12. – Арк. 203.

⁵⁴ Кузьма О. Дорогою мого життя // Копія машинопису спогадів зберігається в приватному архіві Михайла Романюка у м. Львові; Протокол допроса арестованного Бутинского Степана Николаевича от 25 августа 1951 года // Архів УСБУ ЛО. – Спр. 30800. – Т. 2. – Арк. 193–197.

⁵⁵ Фелікс О. [Подольяно Б.]. В запіллі, що було фронтом / О. Фелікс [Б. Подольяно] // Український самостійник (Мюнхен). – 1961. – Листопад. – Ч. 11 (445). – С. 36.

⁵⁶ Протокол допроса Пришляк Григорий Васильевич [...] от] 12 февраля 1945 года // ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 372. – Т. 38. – Арк. 212.

зброю проти німців, а у випадку небезпеки уникати зіткнення⁵⁷. Однак вже в лютому 1942 р. керівному складу обласних і вищих проводів ОУН було дозволено мати при собі зброю і у випадку потреби використовувати її з метою самозахисту⁵⁸.

За спогадами Михайла Юрківа з с. Ясенова, на початку 1942 р. членство ОУН в селі під керівництвом Петра Юраса – “Максима” зросло майже втричі. Активно розвивалися сітки активу, жіноча та Юнацька⁵⁹.

У 1942–1944 рр. особливий наголос було зроблено на розбудову окремих референтур (СБ, господарчої, жіночої та Юнацтва), які у час розгортання збройної боротьби мали би відігравати роль допоміжних структурних підрозділів Організації.

3 липня 1941 р. на теренах Золочівщини та всього крайового проводу ОУН ЗУЗ почала творитися референтура Служби безпеки ОУН, якою керував Григорій Пришляк – “Мікушка”. Вже в кінці року по всій структурній вертикалі Організації – від області до районних проводів, були створені референтури СБ⁶⁰.

На початковому етапі розбудови референтури СБ вона зосередила свою увагу на вивченні поведінки і роботи мельниківців, на виявленні радянської агентури, залишеної в тилу у німців, на аналізі роботи гестапо, фіксуванні осіб, що йому допомагають, а також на проведенні контррозвідувальної роботи серед членів ОУН з метою виявлення провокаторів, які підтримували зв’язок з німцями та інших підозрілих осіб. Ще одним важливим напрямком діяльності СБ було розпрацювання польського націоналістичного підпілля⁶¹.

У кінці 1943 р. для протидії польським нападам на українських теренах в організаційних клітинах Галичини почали створюватися окружні та надрайонні бойки СБ, на які, власне, було покладено завдання проведення відплатних акцій.

До початку 1942 р. господарча референтура функціонувала лише на рівні округ і повітів, а відтак, відповідно до розпорядження ОУН, розпочалася її розбудова у низових ланках підпілля, включно до станиці⁶². Господарчу референтуру Золочівського окружного проводу ОУН очолював Іван Олексин – “Сорокатий”, а його заступником був “Зелений”⁶³.

В період німецької окупації особливою активністю у роботі відзначалася господарча референтура Бродівського повітового проводу ОУН, якою керував Іван Тимошик – “Крук”, а його заступниками і безпосередніми помічниками були Іван Філюк – “Перебендя” та Морозюк. Їхній роботі сприяла та обставина, що Морозюк за німців працював заступником директора повітового союзу кооперативів, а отже, мав прямий доступ до заготівлі продуктів харчування та інших необхідних речей⁶⁴.

⁵⁷ Протокол допроса Пришляк Григорий Васильевич [... от] 12 февраля 1945 года // ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 372. – Т. 38. – Арк. 212.

⁵⁸ *Патриляк І.* “Встань і борись! Слухай і вір...” – С. 161–162.

⁵⁹ *Юрків М.* “Моє село – моя колиска, а його люди – моя рідня” / М. Юрків // *Голос відродження (Броди)*. – 2006. – 30 червня.

⁶⁰ Протокол допроса Пришляк Григорий Васильевич [... от] 12 февраля 1945 года // ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 372. – Т. 38. – Арк. 208–209, 211.

⁶¹ Там само. – Арк. 209–210.

⁶² Архів УСБУ ЛО. – Спр. П-31657. – Арк. 42 зв.

⁶³ Виписка из протокола допроса Хомик Михаила Николаевича // ГДА СБУ. – Ф. 65 (Львівська частина). – Спр. 21357 (Яма). – Т. 1. – Арк. 8 зв.

⁶⁴ Протокол допроса [Лош Павла Ивановича от 16 декабря 1945 года] // ГДА СБУ. – Ф. 65 (Львівська частина). – Спр. 21357 (Яма). – Т. 4. – Арк. 6–8.

Велика увага у цей період була приділена розбудові Юнацтва ОУН як організаційного резерву, яке поширювалося паралельно із мережею активу ОУН. До складу повітових проводів Юнацтва ОУН входили провідники чоловічої та жіночої сіток, а також три референти: військовий, пропаганди та зв'язку⁶⁵.

У Золочівській округі поширенням цієї мережі особливо займалися Кирило Якимець – “Бескид”, Ярослав Корпан – “Тарас Сушко”, Анатолій Вовк – “Мстислав”, Степан Романюк – “Б. Олесь”, Петро Дума – “Варнак” та ін.⁶⁶ Кінець 1943 р. – час його максимального розвитку, тоді сітка Юнацтва ОУН охоплювала всі населені пункти, які перебували під контролем націоналістів, зокрема, і міста, де особливого поширення набули в навчальних закладах.

З наближенням лінії фронту до Галичини та активізацією військової діяльності ОУН, у листопаді 1943 р. Провід прийняв рішення про розпуск Юнацтва⁶⁷, а до весни 1944 р. директива була реалізована – юнаків здебільшого переведено до активу та скеровано в ряди збройних формувань ОУН та УПА. В окремих станицях сітка юнаків продовжувала діяти до літа 1944 р., коли остаточно була розформована. Про це, зокрема, на слідстві свідчив станичний Юнацтва ОУН с. Зозулі Золочівського р-ну Іван Ковалишин – “Івась”⁶⁸.

У 1942 р. в Галичині розпочалася розбудова жіночої сітки ОУН як окремої мережі, яка діяла в активі, і в Юнацтві ОУН. На неї було покладено завдання забезпечення зв'язку між організаційними клітинами та відділами УПА, збір продуктів харчування, обмундирування та інших речей, необхідних для забезпечення збройних формувань націоналістів, а також підготовка серед жінок медсестер, які б працювали у сітці Українського червоного хреста⁶⁹. Наприклад, станична жіноча сітка с. Суховоля Бродівського р-ну була створена вже до вересня 1942 р. і організаційно об'єднувала чотири ланки по троє осіб в кожній⁷⁰.

До кінця 1943 р. у кожному населеному пункті вже активно діяли станичні жіночі сітки, між членами яких був чіткий розподіл обов'язків із забезпечення зв'язку із сусідніми станицями та проводами ОУН, збору продуктів харчування та виготовлення необхідних речей для бойових підрозділів ОУН і УПА.

Керівниками жіночої сітки Золочівського окружного проводу ОУН тривалий час були Люба Сухович – “Мотря”, Михайлина Сенів – “Христина”. У Золочівському повіті цією роботою займалася Ірина Шипула – “Лебідь”, а в Бродівському –

⁶⁵ Архів УСБУ ЛО. – Спр. П-24880. – Т. 1. – Арк. 17.

⁶⁶ Літопис УПА. Нова серія. – Київ; Торонто, 2009. – Т. 12. Воєнна округа УПА “Буг”: Документи і матеріали. 1943–1952. Кн. 1 / [упоряд.: В. Мороз, О. Вовк]. – С. 620; *Голяш С.* Три однокласники Бережанської гімназії / С. Голяш // Макар Володимир. Спомини та роздуми. Збір. творів у 4 т. – Торонто; Київ, 2001. – Т. 3: Бойові друзі. Кн. 2. – С. 239.

⁶⁷ Протокол допроса Пришляк Григорія Васильевича [...] 12 февраля 1945 года // ГДА СБУ. – Ф. 5. – Спр. 50970. – Т. 1. – Арк. 35–36.

⁶⁸ Протокол допроса задержанного Маланюк Игоря Ивановича [Ковалишин Ивана Семеновича] от 15 июня 1949 года // Архів УСБУ ЛО. – Спр. П-11755. – Арк. 17.

⁶⁹ Там само. – Спр. П-23842. – Арк. 34.

⁷⁰ Там само. – Спр. П-22150. – Арк. 14–19; *Романюк М.* Жінки Суховолі в боротьбі за волю / М. Романюк // Шлях перемоги. – 2002. – 1–15 травня.

Олена Онищук – “Чайка”, Стефанія Онищук – “Заграва”, Ольга Паланиця – “Криця” та ін.⁷¹

У 1941 р. до складу Золочівської окружної ексекутиви ОУН входило 23 волості. Тоді ж Роман Кравчук призначив Юрія Ціщецького референтом пропаганди Золочівської окружної ексекутиви ОУН, який для кожної волості особисто підбирав т. зв. “волосних агрономів”, через яких проводив агітаційно-пропагандивну роботу⁷². Весь актив включився у роботу над розширенням сфер впливу Організації, збільшенням її членства тощо. Наприклад, над розбудовою організаційної сітки у селах Лешнівської волості (Північна Брідщина) в 1942–1944 рр. працювали станичні: Левко Нагірний (Корсів), Юліан Осташевський (Лешнів), Володимир Чижик (Комарівка), Микола Гнатюк (Митниця), Василь Кіт (Королівка), Іван Стародуб (Гримайлівка), Андрій Мулявка (Піски), Степан Паньків (Бовдури)⁷³. Подібною була ситуація і в інших регіонах округи.

У середині 1942 р. бандерівська ОУН фактично завершила оформлення організаційної структури, пристосувавши її до умов німецької окупації. Вона мала елементи польського, радянського та німецького адміністративно-територіального поділу і становила вертикаль: Провід ОУН – край – область – округа – повіт (надрайон) – район – підрайон – куц – станиця – ланка (звено)⁷⁴.

Територія Золочівської округи ОУН як елемент цієї вертикалі здебільшого співвідносилася з межами однойменної округи (крайсу) за німецьким окупаційним адміністративно-територіальним поділом та підпорядковувалася Львівському обласному проводу ОУН. Тепер – це територія сучасних Бродівського, Буського та Золочівського р-нів Львівської області.

Організаційно Золочівська округа поділялася на два повіти, які в підпорядкуванні мали по кілька районів. Золочівський повіт ОУН об’єднував Золочівський і Олеський р-ни, Бродівський – Бродівський, Підкамінський та Пониковицький р-ни. Є також згадки про два міських районних проводи – у м. Золочів та у м. Броди, які також підпорядковувалися повітовим провадам⁷⁵. Навесні 1944 р. до складу Золочівської округи було передано Глинянський повіт у складі Глинянського та Краснянського р-нів. Цим завершилося формування структури збройного підпілля ОУН Золочівщини, яка проіснувала до організаційної перебудови підпілля кінця 1944 – початку 1945 років⁷⁶.

⁷¹ Архів УСБУ ЛО. – Спр. П-22150. – Арк. 21; Протокол допроса обвиняемой Якимчук Ярослав[ы] Васильевн[ы от] 27/V.1945 года // ДАЛО. – Ф. Р-3258. – Оп. 1. – Спр. П-34263. – Арк. 18–20; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 24: Золочівська округа ОУН... – С. 881, 952.

⁷² Выписка из отчета о результатах борьбы с националистическим подпольем и его вооруженными бандгруппами на территории Украинской ССР за ноябрь 1950 года // ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 372. – Т. 71. – Арк. 180.

⁷³ Архів УСБУ ЛО. – Спр. П-23842. – Арк. 16–17.

⁷⁴ Патрляк І. “Встань і борись! Слухай і вір...” – С. 176–177.

⁷⁵ Протокол допроса обвиняемой Якимчук Ярослав[ы] Васильевн[ы от] 27/V.1945 года // ДАЛО. – Ф. Р-3258. – Оп. 1. – Спр. П-34263. – Арк. 35–35 зв.

⁷⁶ Протокол допроса инженера-строителя М. П. Гачкевича о довоенной деятельности ОУН, УНО и создании УПА // Украинские националистические организации в годы Второй мировой войны. Документы: в 2 т. – Москва: Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2012. – Т. 2: 1944–1945 / [под ред. А. Артизова]. – С. 361.

З керівного складу округи німецького періоду відомі: окружні провідники Осип Безпалько – “Задорожний” (1941), “Смоляк” (особа не встановлена, можливо це той же О. Безпалько; 1941), Петро Вірлик – “Їж” (? – 02.1945); референти: Богдан Квас – “Блакитний” (заступник референта СБ; ?–1943), організаційний (1944–03.1945), Юрій Ціщеський (пропаганди; на кін. 1941), “Чернов” (особа не встановлена; служби безпеки; ? – 19.08.1944), Іван Олексин – “Сорокатий” (господарчий; 1944–02.1946), Костянтин Таланчук (військовий; весна 1942 – 09.1943), Тадей Турчиняк (військовий; 09.1943–03.1944), Михайло Гачкевич – “Карий” (військовий; 03–08.1944), Михайлина Сенів – “Христина” (жіночої сітки; ? – літо 1945), “Крига” (особа не встановлена; УЧХ; 1944–1945), “Опора” (“Мороз”; особа не встановлена; референт зв’язку та розвідки; 1944 – поч. 1945), Кирило Якимець – “Бескид” (юнацтва; 1942–1944).

Терен округи активно використовувався як місце укриття провідних членів ОУН. У селах Ясенів, Поникориця та інших Бродівського р-ну постійно перебував відповідальний за зв’язкову лінію “Галичина-Волинь” Микола Гошовський – “Помста”⁷⁷. На Сидорах біля Йосипівки Буського р-ну тривалий час перебував Ростислав Волошин – “Павленко”⁷⁸, а с. Волюйки того ж району впродовж всього періоду німецької окупації стало місцем дислокації крайового проводу ОУН ЗУЗ на чолі з Р. Кравчуком. Зважаючи на надійність терену і забезпечення його відповідною охороною саме тут, у Волюйках, в хаті місцевого жителя Андрія Турчиняка, 17–21 лютого 1943 р. відбулася III Конференція ОУН, у якій взяла участь члени Проводу ОУН Микола Лебідь – “Максим Рубан”, Роман Шухевич – “Тур”, Василь Охримович – “Бард”, Дмитро Маївський – “Тарас”, Зиновій Матла – “Дніпровий”, Роман Кравчук – “Петро”, Михайло Степаняк – “Сергій”, Мирослав Прокоп – “Гармаш”, а також окружний провідник ОУН Золочівщини Петро Вірлик – “Береговий”. На цій нараді розглянуто міжнародно-політичну ситуацію, доцільність внесення змін в Програму ОУН. Обговорено питання про необхідність підняття повстання задля проголошення Української держави та створення понадпартійного уряду. Саме на цій конференції прийнято рішення про розгортання масової збройної боротьби проти окупантів України⁷⁹. “Цей крок мав на меті наступне: а) відірвати від впливів Москви ті елементи українського народу, які шукають охорони під загрозою з боку німецького імперіалізму в Москві; б) демаскувати московський більшовизм, що свої імперіалістичні наміри і далі поневолювати Україну прикриває лозунгами оборони українського народу і інших поневолених народів перед німецьким окупантом; в) здобути для українського народу і для національно-визвольної боротьби незалежну позицію на зовнішньополітичному відтинку”⁸⁰.

У часи німецької окупації Золочівська округа ОУН продовжує бути зв’язковою ланкою між оунівським підпіллям Галичини, Волині та Наддніпрянщини. На її території розміщувалися пункти зв’язку, конспіративні квартири та бази, через які на Схід переправлялася націоналістична література, зброя, боєприпаси тощо.

⁷⁷ Дубас Б. Кров у дністровських водах...

⁷⁸ Там само.

⁷⁹ Протокол допроса арестованной Турчняка Галины Андреевны от 18 июня 1948 года // Архів УСБУ ЛО. – Спр. П-25065. – Т. 1. – Арк. 97–100; Федун Петро – “Полтава”. Концепція Самостійної України. – Львів, 2008. – Т. 1: Твори / [упоряд. і відп. ред. М. Романюк]. – С. 638.

⁸⁰ Організація Українських Націоналістів і Українська Повстанська Армія. Історичні нариси. – Київ, 2005. – С. 163.

Зокрема, відомо, що від 1941 р. у м. Броди в будинку держстраху за дорученням повітового провідника Брідщини Зиновія Беднарського – “Сірка” облаштовано перевалочну конспіративну квартиру (утримувач Ярослав Дацків), де зберігалася націоналістична література, яку згодом переправляли у східні області України⁸¹.

Через терени округи проходила лінія зв’язку “Галичина–Волинь”, діяльність якої особливо активізувалася із розгортання на Волині УПА. Цим шляхом постійно курсували обози, якими доставляли для повстанських відділів обмундирування, озброєння, боєприпаси, різноманітні технічні засоби та інші матеріали, необхідні для їхнього функціонування. Процес транспортування таких валок у народі дістав назву “нічні фірманки”, оскільки рухалися вони виключно у темну пору доби, що давало можливість надійніше забезпечити конспіративність просування та охорону перед німецькими окупантами, які повсюдно переслідували націоналістів. До перевезення вантажів залучалися жителі тих населених пунктів, через які проходила лінія зв’язку, і найперше ті, які мали сильні коні та добрі вози. Одна з ділянок згаданої лінії зв’язку проходила через населені пункти Лучківці–Вищоцько–Дуб’є–Пониковиця–Ковпин–Берлин і далі на Волинь. Один такий обоз, зазвичай, складався з 8–12 возів, навантажених різноманітним спорядженням, що рухався від одного населеного пункту до іншого під охороною боївки чисельністю до 20 осіб, змінюючи у кожному селі коні та вози, які заздалегідь готували. Часто ці валки супроводжував безпосередньо керівник зв’язку Проводу ОУН Василь Порплиця – “Байда”⁸².

Впродовж 1943 – початку 1944 років у Золочівській округі стараннями провідів різного рівня проведено десятки військових, санітарних, господарських та інших вишколів. Наприклад, у червні 1943 р. курси медичних сестер були проведені у с. Малі Фільварки біля Бродів, де інструктором була Ярослава Якимчук, а іспити приймав лікар Роман Нестерович⁸³. У березні 1944 р. подібні курси санітарок за сприяння голови місцевого УДК Михайла Гаврилюка відбулися у м. Глиняни, на яких інструктором була Марія Нич – “Круча”⁸⁴.

У січні 1944 р. в с. Пониковиця Бродівського р-ну в будинку Івана Кучми були організовані та проведені курси друкарок, які тривали 8–10 днів. На курсах навчалися жительки цього села Євгенія Кучма, Євгенія Пилипець, Євгенія Піх⁸⁵.

Виконуючи рішення III Конференції ОУН, на Золочівщині, як і в усій Галичині, були створені військові команди, активізовано вишкіл членів та симпатиків ОУН, що згодом вилилося у створення перших відділів УНС в цьому терені. Про кількість війкових вишколів годі навіть говорити. Згадаємо кілька найважливіших. Так, у 1942 р. 49 членів ОУН із Брідщини пройшли вишкіл в с. Лідихів на Волині⁸⁶,

⁸¹ Выписка из отчета за август 1947 года направленного в МГБ СССР при № 7/6/2334 от 22.009.47 года // ГДА СБУ. – Ф. 65. – Спр. С-9111. – Т. 2. – Арк. 55.

⁸² Дідик В. Нічні Фірманки / В. Дідик. // Голос відродження (Броди). – 1999. – 30 березня.

⁸³ Выписка из протокола допроса обвиняемой Герасимчук Любовь Степановны от 31-го марта 1945 года // ДАЛО. – Ф. Р-3258. – Оп. 1. – Спр. П-34263. – Арк. 63.

⁸⁴ Архів УСБУ ЛО. – Спр. П-26141. – Арк. 33–33 зв.

⁸⁵ Там само. – Спр. П-27241. – Арк. 18.

⁸⁶ Спогади Кані Григорія Андрійовича записав 24.09.2006 р. М. Романюк у м. Тернопіль // Зберігаються в приватному архіві М. Романюка у Львові; Власноручні спогади Кані Григорія Андрійовича // Машинопис зберігається в приватному архіві М. Романюка у м. Львові.

а влітку 1943 р. у с. Нестюки біля Помор'ян функціонувала окружна підстаршинська школа, організатором і командиром якої був Григорій Котельницький – “Шугай”, а інструкторами – Михайло Масло – “Ненаситець” та Роман Гуда – “Тигр”. Цю школу закінчили 10 оунівців, серед яких був і майбутній сотенний Роман Загоруйко – “Лапайдух”⁸⁷.

Організаційна, виховна та вишкільна робота ОУН на теренах округи досить швидко дала свої результати. Вплив Організації на маси та її популярність постійно зростала, чисельність членства примножувалася. Наприклад, Михайло Сторожук на слідстві стверджував, що він чув від керівництва ОУН, що у с. Берлин Бродівського р-ну у віковій групі 16–30 років членами ОУН були 90 %, а від 16 до 24 років – 100 %⁸⁸.

Така результативна робота дала можливість у середині 1943 р. тереновому проводу ОУН, відповідно до вказівок, перейти до чергової фази розгортання українського визвольного руху – формуванню бойових підрозділів Української народної самооборони, а отже, до переходу в масову повстанську боротьбу.

Михаил Романюк. Развитие оуновского подполья Золочевского округа в период немецкой оккупации

Проанализированы государствообразующие процессы на территории Золочевского округа летом 1941 г., их ход и основные последствия. Раскрыты особенности развития националистического подполья на Золочевщине в период немецкой оккупации, структуру ОУН в регионе. Особое внимание обращено на функционирование отдельных референтур территориальных проводов ОУН: СБ, хозяйственной, женской и Юношества.

Ключевые слова: ОУН, Золочевская округа ОУН, националистическое подполье, провод ОУН, референтура, немецкая оккупация.

Mykhailo Romanyuk. The OUN underground in Zolochiv county in the times of Nazi occupation

The article analyses state-building activities on the territory of Zolochiv county in the summer of 1941 and their major consequences. It reveals peculiarities of development of nationalistic underground in the county during Nazi occupation. The article focuses on functioning of certain executive departments (referentura) of the local OUN leaderships: the Security Service, Economic, Women's, and Youth Departments.

Key words: the OUN, Zolochiv county, nationalistic underground, the OUN leadership, executive department (referentura), Nazi occupation.

⁸⁷ Загоруйко Р. Повернення зі справжнього пекла... – С. 101–102.

⁸⁸ Архів УСБУ ЛО. – Спр. П-2368. – Арк. 32.